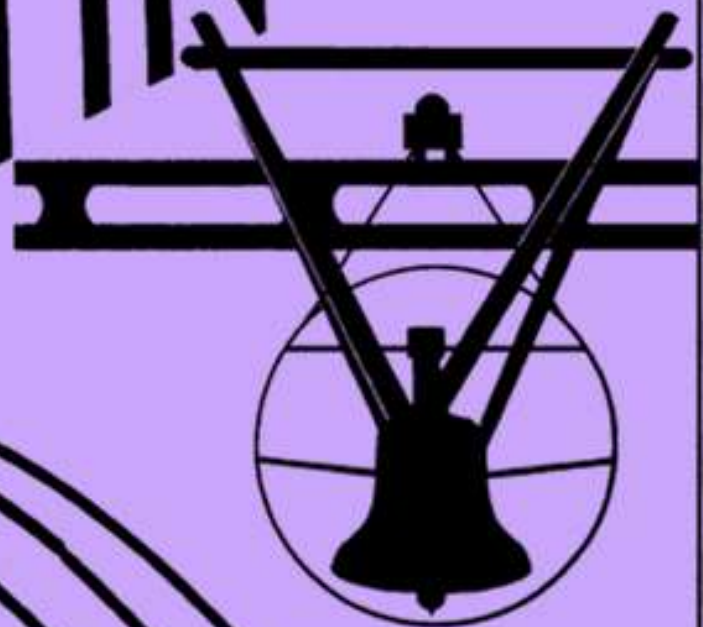

BULLETTIN

De Regenboog

Jaargang 46 nr. 5
juli - aug. 2019

van de samenwerkende kerken in de Merenwijk
Leiden

Inhoudsopgave

Visie	1
Redactioneel	1
Vakantie	2
Zee	2
Bestsellerauteur en theoloog Tomás Halík: "De Bijbel geeft ons een sleutel om ons leven te begrijpen"	2
Medeleven	4
Wekelijkse bloemengroet	4
Vredeswens	4
In Memoriam Alie Stauttner-de Wit	5
In Memoriam Elisabeth Maria Petronella van Schagen (Zuster Maria Mediatrix)	6
In Memoriam Rie Pelt-Stikkelorum	6
In Memoriam Greet van Delft-van Opijnen	7
Bij het overlijden van Maud Smits	7
Seniorenmiddag donderdag 9 mei 2019	7
Bij de laatste AKM vergadering voor de zomer	8
De AKM en onze penningen	9
Verder na Noortje	9
Oproep Regenboogkoor	11
Afscheid Irene Swen	12
Vorming en Toerusting	12
Filmavond	13
Een hotel in de kerktuin	13
Multicultureel wijkfeest 2019	13
Happietaria 2019 groot succes	14
Stimuleringsproject	14
Preek op Hemelvaartsdag	15
Vies	18
vieringen rooster	19

Visie

De Regenboog is een oecumenische geloofsgemeenschap voor denkers en doeners, voor iedereen die inspiratie en verbinding zoekt.

Vanuit verschillende tradities delen en vieren wij de liefde van Christus, zo kleurrijk als de regenboog.

In De Regenboog ben je welkom met je eigen verhaal en achtergrond.

In de voetsporen van Jezus willen wij verantwoordelijk leven met oog voor elkaar, mensen in de buurt en de wereld om ons heen

Redactioneel

De voorgangers openen dit zomerbulletin met een bespiegeling over vakantie. Ook reikten ze ons een gedicht van Toon Hermans aan. Het bezinningsartikel dat volgt, sluit goed aan op het artikel van Peterhans van den Broek elders in dit Bulletin, over de voortgang van 'Kijken met andere ogen'. De pastores lichten vervolgens de protestantse en katholieke visie op de vredeswens toe.

De afgelopen tijd hebben we als geloofsgemeenschap afscheid moeten nemen van een aantal leden, van wie u het In Memoriam kunt lezen.

Het onderwerp van de in mei gehouden seniorenbijeenkomst sloot op dit onderwerp aan. Mary Pouw en Atty Talma maakten er een verslag van.

Na informatie vanuit de AKM en het genoemde artikel van Peterhans, volgen een oproep van het Regenboogkoor en de mededeling dat op 1 september aandacht wordt besteed aan het afscheid van organist/pianist Irene Swen.

We gaan verder met informatie over Vorming en Toerusting, een filmavond en de kerktuin, en een verslag van het wijkfeest.

Na bedankjes van Happietaria en Astrid Delleman en de preek die op Hemelvaartsdag gehouden is in de Regenboog, sluit Frank Ressler het Bulletin af. Wie vies uitgevallen is, doet er verstandig aan zijn column pas na de maaltijd te lezen.

De redactie wenst u een goede zomertijd toe.

Vakantie

Voor veel mensen breekt de vakantietijd aan. Wat betekent het begrip 'vakantie' eigenlijk? Vakantie is afgeleid van vacatio (Latijns werkwoord vacare) dat staat voor vrij zijn van verplichtingen. Het is een periode waarin een persoon zijn gewoontelijke dagelijkse activiteiten staakt, zoals naar school of het werk gaan. Dit betreft een periode die (veel) langer is dan een weekend (waarin veel mensen vrij zijn), vaak minimaal een week. Het is dus een vrij zijn van..... om vrij te zijn voor.....

Die stippelijntjes kunt u zelf in detail invullen. Maar in zijn algemeenheid kunnen we zeggen dat we een periode vrij zijn van verplichtingen in ons dagelijkse leven.

Wat doen we met die vrijheid?

Dat is een logische vraag als er een aantal lege dagen/weken naar ons toekomen. Want ja, we zijn vrij van.... om vrij te zijn voor....

Hoe het ook zij, vakantie is niet voor iedereen weggelegd. Denkt u maar eens aan alle chronisch zieken. Zij hebben verpleging/verzorging nodig. Deze mensen hebben dus geen vakantie. Zo zijn er talloze voorbeelden te geven.

We zijn bevoorrecht om vakantie te mogen vieren. Hoe we het invullen is afhankelijk van onze mogelijkheden en beperktheden. Of het wordt een verre reis of genieten van onze eigen tuin of balkon. We trekken naar het bos of naar de zee. Maar in alle vrijheid zonder verplichtingen. Zomaar even stil worden is de ultieme vakantiebeleving. Toon Hermans heeft daar een mooi versje over geschreven dat u hieronder aantreft.

Hopelijk zal ieder van ons uitgerust en vol frisse moed na deze zomertijd weer aan de dagelijkse bezigheden kunnen beginnen.

Wij, uw pastores, wensen u een fijne vakantie toe!

Ds. Mirjam Buitenwerf
Marianne Hoogervorst – pastoraal werkster

Zee

Ik wil alleen zijn met de zee.
Ik wil alleen zijn met het strand.
Ik wil mijn ziel wat laten varen
Niet mijn lijf en mijn verstand.

Ik wil gewoon een beetje dromen
Rond de dingen die ik voel
En de zee -ik weet het zeker-
Dat ze weet wat ik bedoel.

Ik wil alleen zijn met de golven
Ik wil alleen zijn met de lucht
Ik wil luist'ren naar mijn adem
Ik wil luisteren naar mijn zucht.

Ik wil luist'ren naar mijn zwijgen
Daarna zal ik verder gaan
En de zee -ik weet het zeker-
Zal mijn zwijgen wel verstaan.

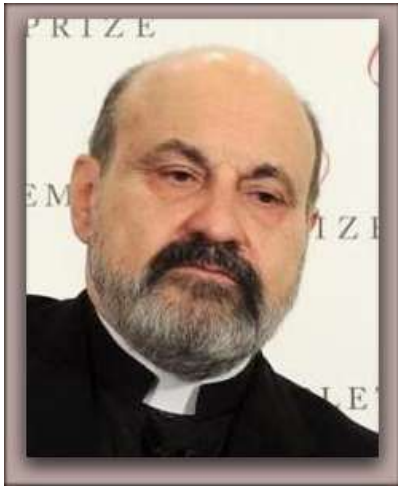
Toon Hermans uit: Alles is heimwee.

Bestsellerauteur en theoloog Tomás Halík: "De Bijbel geeft ons een sleutel om ons leven te begrijpen"

Kees Posthumus, verhalenverteller en kerkjournalist

"In gesprek met niet-gelovigen moeten christenen zich niet opstellen als eigenaar van de waarheid. Alles draait om een open dialoog die begint met luisteren naar de echte vragen die mensen hebben, nieuwe vragen opwerpen, zoeken worden met de zoekers."

Aan het woord is Tomás Halík, rooms-katholiek theoloog uit Tsjechië en schrijver van theologische bestsellers als *Geduld met God* (2011) en het recente *Raak de wonden* aan. Begin maart was hij in Nederland. In de lobby van zijn hotel sprak hij met Maarten Vogelaar en Bas van der Graaf. Vogelaar is pionier in de Protestantse Kerk Amsterdam en richt zich op jonge mensen, waaronder veel studenten. Theoloog Van der Graaf begeleidt de veelal jonge pioniers in de hoofdstad. In hun werk zoeken zij de dialoog met mensen die buiten de kerk staan.

Welke ervaring heeft u in de dialoog met mensen die niet geloven?

“Ik groeide op in het seculiere, intellectuele communistische Tsjechië, in een niet-kerkelijk gezin. Tot mijn achttiende had ik nooit praktiserende christenen ontmoet. Ik vond mijn weg naar de kerk via christelijke kunst: muziek, architectuur, beeldende kunst, literatuur. Ik studeerde ondergronds theologie en werd in het geheim tot priester gewijd.

Als psychotherapeut werkte ik met alcoholisten en drugsgebruikers, nu werk ik veel met studenten. Ik ben gewend het gesprek aan te gaan met mensen die niet geloven. Ik ken hun vragen, hun taal. De juiste manier om met hen in gesprek te gaan is de dialoog. Dat begint met luisteren naar de echte vragen die ze hebben. In ons antwoord kunnen we nieuwe vragen oproepen. Ook wij christenen zijn zoekers.”

Welke taal is nodig voor deze dialoog?

“Veel taal die binnen de kerken wordt gebruikt is niet te volgen voor mensen daarbuiten. Onze nieuwe taal moet mooi zijn, aardig, positief. God is schoonheid. Zelfs niet-religieuze mensen zeggen als ze in natuur of cultuur iets moois zien: God, wat mooi!

Het is belangrijk vragen te blijven stellen. Ik vraag vaak aan niet-christenen: hoe ziet die God, waar u niet in gelooft, eruit? Vaak komen ze dan met beelden en ideeën van een God waar ik ook niet in kan geloven.”

Welke taal geeft de Bijbel mee voor de dialoog?

“Je kunt de Bijbel niet lezen als een boek dat antwoord geeft op al je religieuze vragen. Het gaat erom ons leven en de bijbelverhalen met elkaar te verbinden. De Bijbel geeft ons een sleutel om ons leven te begrijpen. Ons leven geeft de sleutel om de schat die in de Bijbel is verborgen te ontdekken.

Maak van de Bijbel geen ideologie. Als ik in de Bijbel een bepaalde uitspraak lees, ga ik op zoek naar een tegenovergestelde tekst. Dat lukt bijna altijd. Wij veranderen, onze levens veranderen, en dat verandert de manier waarop de tekst tot ons spreekt.

Jezus vertelde eenvoudige verhalen, vol humor, vol verrassingen, geheimen. Spring erin, heb het geduld en de moed naar het geheim ervan te zoeken. Laat je zekerheden gaan, stop nooit met zoeken. Jezus nodigt ons uit om die diepte in te gaan, in de dialoog met elkaar, met niet-gelovigen, met jezelf.”

In uw laatste boek zoekt u naast taal ook naar feesten, beelden, liturgie, rituelen. Hebben we meer dan woorden nodig?

“Zeker. Het vieren van de feesten is een belangrijk element van ons bestaan. Voorafgaand aan Kerstmis en Pasen nodig ik vaak niet-religieuze vrienden uit om samen naar kunst te kijken die daar betrekking op heeft. Die beelden geven een andere kijk op onze traditie en raken de verbeelding en het hart van de mensen meer dan woorden. Dat is ook een manier waarop God in ons werkt.

Ga hiermee naar de mensen toe, de stad in. Paus Franciscus zei op de dag voordat hij werd gekozen: ‘Jezus klopt op de deur, maar vandaag de dag klopt hij van binnenuit, om naar buiten te gaan. En wij moeten hem volgen.’ Zo kunnen we de reikwijdte van ons geloof vergroten.”

Als we naar buiten gaan, is het nodig uit onze comfortzone te stappen en kwetsbaar te worden.

“Tegenover cynisme, valse zekerheden en spirituele luiheid past ons gevoeligheid voor onze eigen twijfels, problemen, open vragen. Juist daarin kun je je verbinden met mensen buiten de kerk. Ook zogenaamde niet-

religieuze mensen kennen in hun leven zaken die voor hen heilig zijn. Vraag daarnaar, zoek ernaar, ongeacht de uitkomst. Niet als eigenaars van de waarheid en mensen die direct een antwoord weten op alle vragen.”

Hoe leren wij dat, met onze geschiedenis van macht en machtsmisbruik?

“Juist dat biedt de uitdaging onszelf te veranderen, de weg van vernedering te gaan. Vaarwel te zeggen tegen een trots en zelfverzekerd christendom. De positie van macht heeft de kerk geholpen om de cultuur te ontwikkelen. Dat was goed. Nu is het tijd de stem van de stemlozen te zijn, de macht van de machtelozen.”

Hoe helpt u mensen hun wonden te ontdekken, in een tijd waarin succes en geluk van de beeldschermen spat?

“Dat vraagt om een diepgaande dialoog die de cosmetische oppervlakkigheid overstijgt. Jezus laat zijn wonden zien en nodigt ons uit hetzelfde te doen. In het verhaal over de bloedvloeiende vrouw die Jezus aanraakt, nodigt hij haar uit haar hele verhaal te vertellen, in een ruimte van nabijheid en vertrouwen.

Niet-gelovigen zeggen mij dat ze wel willen maar niet kunnen geloven, vanwege alle frustraties, zorgen en pijn in hun eigen leven, in de wereld. Wij kunnen beamen: dat is ook deel van ónze wereld, ons verhaal van Pasen. De duisternis, de wonden zijn deel van het verhaal, niet het hele verhaal.

Misschien zinkt het schip van de kerk, maar aan boord is een grote schat die wij kunnen redden. Misschien leren we zo de werkelijke waarde van het christendom kennen: geloof, hoop, liefde, in een nieuwe context, de wereld en de tijd waarin wij leven.”

Bron: Woord & Weg, mei 2019

Medeleven

Als u mensen kent, die eenzaam zijn, ziek, of om een andere reden misschien bezoek op prijs zouden stellen, wilt u dat dan doorgeven aan één van de pastores of aan het pastorale meldpunt.

Dank u.

Wekelijkse bloemengroet

De bloemen in de kerkzaal zijn na de dienst bestemd voor een ieder die daarvoor in

aanmerking komt, als blijk van belangstelling van onze geloofsgemeenschap.

Indien u ons op daarvoor in aanmerking komende mensen wilt attenderen kunt u hun naam & adres / verpleegadres opgeven bij:

Maja van Spaandonk
Telefoon: 521 43 59
E-mail: maja.v.spaandonk@live.nl

Vredeswens

In het pastoresoverleg hebben we het raamwerk van de zondagsviering eens onder de loep genomen. We hebben besproken wat vertrouwd was maar ook waar er verschillen zijn vanuit onze moederkerken. Eén van de onderdelen van de viering waar we uitgebreid over gesproken hebben, is de Vredeswens. Het blijkt dat er bij deze symbolische handeling verschillende culturen meespreken. We willen in dit artikel deze verschillende achtergronden wat nader bekijken.

Bij binnenkomst de Vrede wensen, heeft al zeer oude papieren. Zo lezen we bij de verrijzenisverhalen hoe Jezus telkens binnenkomt en als eerste de vredesgroet uitsprekt. Het is een reactie van Jezus op de angst van zijn vrienden (Johannes 20, 19-23).

Het gaat hier om meer dan de gewone joodse begroeting. 'Sjalom' betekent eigenlijk de verzoening, de herstelde harmonie tussen de mensen en van de hele schepping, de definitieve verbondenheid tussen God en de mens. Die diepe 'vrede' is in de Bijbel iets wat alleen God tot stand zal kunnen brengen ... Samen met de vrede ontvangen de leerlingen de heilige Geest (v. 22), die hen in staat moet stellen om de verzoening die ze zelf ontvingen door te geven: "Als jullie iemand zijn zonden vergeven, dan zijn ze ook vergeven." (v. 23).

Al in de vroege Christenkerk werd de Vredeswens opgenomen in de zondagsviering. Toon Brekelmans, R.K. kerkhistoricus, schrijft hierover:

'In het maatschappelijk leven is bij kennismaking of afscheid een handdruk heel gewoon, maar in een liturgische situatie is de sfeer heel anders. Deze vredeswens is een voelbaar en symbolisch gebaar dat eenheid en onderlinge verbondenheid uitdrukt.

Dit komt al in de oude kerk voor, maar toen was het teken van vrede geen handdruk maar een kus. Het tijdstip van de vredeskus is verschillend geweest, maar paus Innocentius I (401-417) wilde hem na het 'Onze Vader' en vóór de communie plaatsen. Ook Augustinus koos voor dit tijdstip en zegt: 'Wanneer de vrede wordt gewenst, kussen de gelovigen elkaar met een heilige kus (preek, 227)'. Deze plaats heeft in het vervolg de voorkeur gekregen. In de late middeleeuwen kusten de kerkgangers elkaar niet meer. Ze gebruikten een zogenaamd paxtafeltje. Dit was een klein bordje, versierd met christelijke symbolen en voorzien van een handvat. Het werd bij de vredeswens eerst door de voorganger gekust die het dan aan de kerkgangers doorgaf om gekust te worden. Of die bordjes in alle kerken gebruikt werden is de vraag, want er zijn maar weinig exemplaren in musea bewaard gebleven. Na de 17e eeuw raakten ze in onbruik zoals ook de vredeswens van gelovigen. Pas met de uitgave van het nieuw Romeins missaal, door Rome in 1970 voorgeschreven, vinden we opnieuw een vredesgebaar. Het missaal zegt: 'Wat het vredesgebaar zelf betreft, moeten de bisschoppenconferenties de vorm vaststellen, naar de aard en gewoonte der volken.' In Nederland is het de handdruk geworden. Dit is een teken van saamhorigheid waarin onze verbondenheid met Jezus Christus en met elkaar tot uitdrukking wordt gebracht.'

Binnen de oecumenisch-protestante eredienst is de vredeswens nadrukkelijk verbonden met het vieren van de Maaltijd. Omdat in de

protestantse traditie (meestal) niet iedere zondag de Maaltijd wordt gevierd, is de vredeswens niet op iedere zondag een vast onderdeel van die protestantse liturgie. In het klassiek-gereformeerde avondmaalsformulier zal je overigens überhaupt geen vredeswens aantreffen.

De vredeswens heeft zijn plek gevonden binnen de oecumenisch-protestantse liturgie zoals die binnen de liturgische beweging van eind negentiende en begin twintigste eeuw is ontstaan. In de liturgische beweging was de vernieuwing van de avondmaalsliturgie het belangrijkste punt. Men keek daarbij onder andere naar de liturgie van de Vroege Kerk. Ook door de toenemende oecumenische contacten werden elementen uit rooms-katholieke traditie steeds meer een vanzelfsprekend onderdeel van de protestantse wijze van Avondmaal vieren. De vredeswens is in die oecumenisch-protestantse traditie inhoudelijk zowel verbonden met de vredesgroet van Jezus aan zijn leerlingen zoals hierboven al genoemd (Johannes 20), als met de tekst uit Mattheus 5:23-24 waarin staat dat je het eerst goed moet maken met je broeder en zuster voordat je een offer brengt (dus, in ons geval, de Maaltijd viert). (Bron: M. Barnard e.a. (red.), De weg van de liturgie. Tradities, achtergronden, praktijk, Zoetermeer 1998.)

Ds. Mirjam Buitenwerf
Marianne Hoogervorst – pastoraal werkster

In Memoriam ***Alie Stauttener-de Wit***

Op 10 mei jl. overleed Alie Stauttener-de Wit. Ze werd 88 jaar. Alie werd geboren in Den Haag, en groeide op in een protestants gezin. Haar moeder overleed toen Alie nog jong was, en zij kreeg de zorg voor de jongere kinderen in het gezin. In 1951 trouwde Alie met Karel. Ze kregen samen twee kinderen, Gerrie en Hans. Alie was een zorgzame en nauwkeurige

vrouw. In de jaren '70 verhuisde het gezin naar de Merenwijk en werden ze lid van de Regenboog. Alie was creatief, ze hield van zingen en tuinieren. Ze zong jarenlang in het Regenboogkoor. Ook was ze actief bij de werkgroep Dienstbaarheid & Actie. Karel en Alie maakten samen regelmatig reizen naar het buitenland, en genoten daar volop van. Karel overleed in 1994. Een moeilijke tijd brak aan voor Alie, maar het lukte haar uiteindelijk om het leven weer op te pakken. De laatste jaren waren niet gemakkelijk voor haar, omdat haar gezondheid steeds minder werd, en haar wereld steeds kleiner. Toch bleef ze altijd bezig, en genoot ze van de kleine dingen.

Op 17 mei hebben we afscheid van Alie genomen in een dienst van Woord en Gebed. We lazen Psalm 103, een lied waarin enerzijds klinkt dat je mag genieten van het leven, dat je de dag mag plukken. Anderzijds wijst de psalmdichter ons op onze sterfelijkheid. Beide elementen kleurden en bepaalden het leven van Alie. Ze is begraven op begraafplaats Rhijnhof.

Ds. Mirjam Buitenwerf

In Memoriam Elisabeth Maria Petronella van Schagen (Zuster Maria Mediatrix)

Op 8 september 1929 werd Elisabeth Maria Petronella van Schagen geboren in Hoogmade in een groot gezin. Op haar twintigste trad zij in bij de congregatie van Franciscanessen van de H. Elisabeth. Elisabeth was haar grote voorbeeld, een inspirerende vrouw, die in beweging kwam door duidelijke keuzes te maken in haar leven: zorg voor de zieke en arme mens. Zr. Maria Mediatrix heeft geprobeerd dat ideaal na te streven in haar werk: in de verzorging van zieken en in lessen

aan jonge mensen om hen te inspireren voor dit vak. Ze heeft deel uitgemaakt van het bestuur van de congregatie om ook op het beleidsniveau de idealen van Elisabeth mede vorm te geven. Zuster Maria Mediatrix zoals wij haar in onze oecumenische geloofsgemeenschap kennen werd in 1991 door Jan van Well uitgenodigd met enkele religieuzen uit de wijk vesperdiensten te houden. In 1994 ontstond de Werkgroep Stiltecentrum. Zuster Maria Mediatrix was lid van die werkgroep en jarenlang verzorgde zij de meditatieve vieringen in de Advent en Veertigdagentijd.

De laatste jaren van haar leven heeft zr. Maria Mediatrix veel getobd met haar gezondheid. Omdat ze niet langer in haar flat in de Merenwijk kon blijven wonen, verhuisde ze naar Breda, naar het huis van de zusters Valkenhoven. Daar is ze op 14 mei 2019 in alle rust overleden.

Frances Verhaar

In Memoriam Rie Pelt-Stikkelorum

Op 11 juni jl. overleed Rie Pelt-Stikkelorum. Rie was een echte Leidse en groeide op in een groot gezin dat stevig protestants was. Ze was een positieve en gelovige vrouw die graag voor anderen klaarstond. Samen met Jan kreeg ze twee kinderen, Hans en Peter. In hun opvoeding speelde geloof een grote rol. Rie leerde hen eerlijk en rechtvaardig te zijn, en de zondagsrust te respecteren. Haar kinderen en kleinkinderen waren belangrijk voor Rie. Menigmaal hebben de kleinkinderen gezellig bij oma en opa gelogeed, en ging oma met hen op stap. Rie en Jan woonden de laatste jaren in Parkzicht, maar daarvoor een lange tijd in de Lavendeltuin. Rie was een trouwe kerkganger, ze hield erg van zingen. Twintig jaar lang zong ze met veel plezier bij het Regenboogkoor. De laatste jaren was ze broos

en kwetsbaar, en was de zorg die Jan en de kinderen haar schonken onmisbaar.

Op 17 juni namen we afscheid van Rie in een dienst van Woord en Gebed waarin we werden begeleid door het Regenboogkoor. We lazen het verhaal van de vijf broden en twee vissen, waarin Jezus voorleeft hoe we met elkaar kunnen delen. Een verhaal dat met Rie meeging door haar leven, omdat ze, zolang ze dat kon, tijd en energie gaf om het goed te laten zijn voor de mensen die haar lief waren. Rie is in besloten kring begraven op Rhijnhof.

Ds. Mirjam Buitenwerf

In Memoriam Greet van Delft-van Opijnen

Op 18 juni overleed Greet van Delft-van Opijnen, 79 jaar. Greet groeide op in Leiden, in een gezin met drie kinderen. Ze trouwde in 1961 met Arie van Delft. Greet was een zorgzame en pittige vrouw. Ze was een steunpilaar voor het gezin van drie kinderen, omdat Arie veelal 's nachts werkte op de markt in Den Haag. In de die tijd woonde het gezin aan de Beukenrode. Greet hield erg veel van bloemen, en werkte met veel plezier in de tuin en in de volkstuin. Ze hield van gezelligheid, van samen een kopje koffie drinken. Het liefst was ze thuis in haar vertrouwde omgeving. Haar familie was heel belangrijk voor haar. Het was dan ook een grote schok voor haar toen haar broer Jan op 62-jarige leeftijd overleed. Ze tobde al langere tijd met haar gezondheid, en leed aan hartfalen. Ze is overleden in het vertrouwen dat ze haar broer Jan weer terug zou zien. In de dankdienst lazen we een gedeelte uit Psalm 139, waarin we lezen over God die altijd bij je is, die je door en door kent en je nooit loslaat. Zo was het geloof voor Greet, als vanzelfsprekend aanwezig in haar leven. Na de dienst hebben we haar naar Rhijnhof begeleid. De klaprozen en

rozenblaadjes op haar kist vormden een laatste groet.

Ds. Mirjam Buitenwerf

Bij het overlijden van Maud Smits

Op 17 mei overleed Maud Smits (Ruth Maudy Smits-Oetgens van Waveren Pancras Clifford) op de leeftijd van 91 jaar. Op vrijdag 24 mei namen we afscheid van Maud vanuit de Regenboog. We lazen Psalm 139, een lied waarin Gods nabijheid en trouw aan ons mensen bezongen wordt. Omdat het de wens van Maud was geen In Memoriam over haar op te nemen, volstaan we hier met de dankbare herinnering aan haar inzet voor kerk en maatschappij (zij was met haar man Ernie één van de pioniers van de Regenboog). Onze gedachten en meeleven gaan uit naar Ernie en haar kinderen en kleinkinderen en verdere familie.

Ds. Mirjam Buitenwerf
Ds. John Boon

Seniorenmiddag donderdag 9 mei 2019

Al weer voor de vijfde keer organiseerde de bezoeegroep van de Regenboog de halfjaarlijkse bijeenkomst voor senioren. Als thema kozen wij naar aanleiding van veel vragen over dit onderwerp: "Hoe wilt u dat er afscheid wordt genomen van u na uw overlijden?" Meer dan 20 senioren hadden zich voor deze middag aangemeld.

Onze pastoraalwerkster Marianne Hoogervorst, die in een vorig Bulletin al een stukje getiteld "Wensen rond een uitvaart" geschreven had, hield een korte inleiding over de mogelijkheden om met ds. Mirjam Buitenwerf of met haar in gesprek te gaan over de persoonlijke wensen rondom een uitvaart, waarin u zelf kunt aangeven wat u heel belangrijk vindt. Er wordt altijd uitgegaan van

twee Bijbellezingen en enkele liederen. U kunt zelf b.v. een geliefde Bijbeltekst noemen, de liederen die veel voor u betekenen, een gedicht of een andere tekst. Het Regenboogkoor kan, indien u dat op prijs stelt, zingen tijdens de uitvaart. Veel is mogelijk en bespreekbaar, maar ook voor kinderen en naaste familie is natuurlijk ruimte om op hun eigen manier afscheid van u te nemen. Dit kan met bv. een persoonlijke toespraak en met rituelen zoals het aansteken van de kaarsen rondom de overledene. Dit alles wordt op schrift gesteld, door u ondertekend en in de kluis van de Regenboog opgeborgen. Twee kopieën zijn voor u zelf en voor de kinderen (of vertegenwoordiger van de familie). Het is de bedoeling dat na het overlijden uw partner, uw kinderen of de vertegenwoordiger van de familie zelf initiatief nemen om de uitvoering in gang te zetten. Een van de aanwezigen vroeg het woord en vertelde hoeveel rust het haar had gegeven na het overlijden van haar man, dat zij met elkaar alles betreffende de afscheidsdienst van tevoren hadden kunnen bespreken en vastleggen.

Na de pauze met koffie, thee met koek (met dank aan de stichting Carolusgulden!) was er gelegenheid om vragen te stellen. Een vraag was wat het verschil is, Bijbels gesproken, tussen crematie en begrafenissen. Een andere vraag was, of een afscheidsdienst met pastor of predikant behalve vanuit de Regenboog ook vanuit de aula van een begraafplaats of crematorium gehouden kan worden.

Aan het einde van de middag vroeg iemand of het mogelijk was nog een keer door te praten over praktische zaken bij een overlijden. Na enig overleg is besloten dit onderwerp op de volgende senioren bijeenkomst op 10 oktober a.s. aan de orde te stellen met een inleiding van een uitvaartondernemer.

Alle aanwezigen vonden het een zeer geslaagde en zinvolle bijeenkomst, met dank aan de aanwezige leden van de bezoekgroep. Zoals Marianne schreef in een vorig Bulletin: "...zijn er steeds meer mensen die bij een dominee of pastoor een gesprek aanvragen om hun uitvaartwensen op papier te zetten. Geen gemakkelijke taak maar de ervaring leert dat de mensen die dit gedaan hebben, een grote rust ervaren".

Mary Pouw-Don, Atty Talma-Kattenwinkel

Bij de laatste AKM vergadering voor de zomer

Net als bij scholen ervaren we deze tijd in de Regenboog ook als het 'einde van het jaar'. In deze laatste vergadering hebben we daarom ook nagedacht over de Regenboogzondag op 8 september, aan het begin van het nieuwe seizoen. We noemden deze zondag tot voor kort ook: startzondag.

In deze laatste vergadering spraken we onder andere over onze communicatie naar buiten, de 'nalatenschap' van het project "Kijken met Andere Ogen", de toekomst van ons gebouw de komende jaren, de administratieve perikelen bij het aanvragen van VOG's (verklaringen omtrent gedrag), enz.

Met plezier kan ik terugkijken op dit jaar. We zijn met zijn allen heel actief geweest en hebben samen heel veel mooie en inspirerende momenten kunnen vormgeven, niet alleen voor onze eigen gemeenschap, maar ook steeds meer voor de Merenwijk. Nog maar kortgeleden hadden we wel 250 mensen van allerlei herkomst in huis voor het zeer geslaagde multicultureel wijkfeest. Die gebeurtenis is mede geïnspireerd geweest door het werk van Noortje Luning met haar geweldige inzet voor het onderzoek "Kijken met Andere Ogen".

Een grote gebeurtenis was de komst dit jaar van Mirjam Buitenwerf als onze nieuwe pastor. Mirjam heeft zich snel haar nieuwe plek eigen gemaakt, aan heel veel gesprekken deel genomen en kent de Regenboog en haar leden al wonderwel goed.

Na de zomer ga ik u weer bijpraten over de vele onderwerpen die de AKM behandelt. Ik hoop dat u allen een mooie zomer tegemoet gaat en dat we elkaar weer ontmoeten bij de Regenboogzondag op 8 september.

Truus de Haan, voorzitter AKM

De AKM en onze Penningen

Allereerst mijn hartelijke dank voor de vele lezers die hun bijdrage hebben gestort voor het maken van ons BULLETIN! Ik heb ongeveer 180 betalingen binnengekregen en wat fijn dat zoveel lezers bereid zijn om hun, soms wat ruimere, bijdrage te geven! En mocht u het nog niet gedaan hebben, het kan nog! Ook de collecte inkomsten zijn ruim gegeven. Wat opvalt zijn de grote inkomsten op 26 mei, de Kom aan Tafel viering en de opbrengst met

Pinksteren. Zowel voor de geloofsgemeenschap, het eerste mandje, als de inkomsten voor het speciale doel, het tweede mandje. Hartelijk dank. Met grote zorgvuldigheid wordt aan het einde van het jaar het tweede collectiedoel bepaald in een nieuw rooster voor het volgende jaar. Daarbij wordt zorgvuldig afgewogen hoeveel RK (Rooms Katholieke) doelen en hoeveel PKN (Protestante Kerk Nederland) doelen er gesteund worden, en met enige regelmaat wordt er gecollecteerd voor de Diaconie/De Bakkerij. Wij doen ons best om de doelen in het Bulletin, in de liturgie, op de beamer en op de weekagenda goed te vermelden. De hulpkostergroep collecteert en telt na afloop de collecte. Aan het einde is het mijn taak om deze collectegelden naar het goede doel over te maken. U ziet, weer vele handen en schakels en samen voor het goede doel.

Vele handen maken samen licht werk. Ik ben nog aan het nagenieten van het mooie wijkfeest wat gisteren heeft plaatsgevonden. Ook een prachtig voorbeeld van samen sterk en samen in onze mooie Merenwijk met al haar mooie en kleurrijke bewoners!

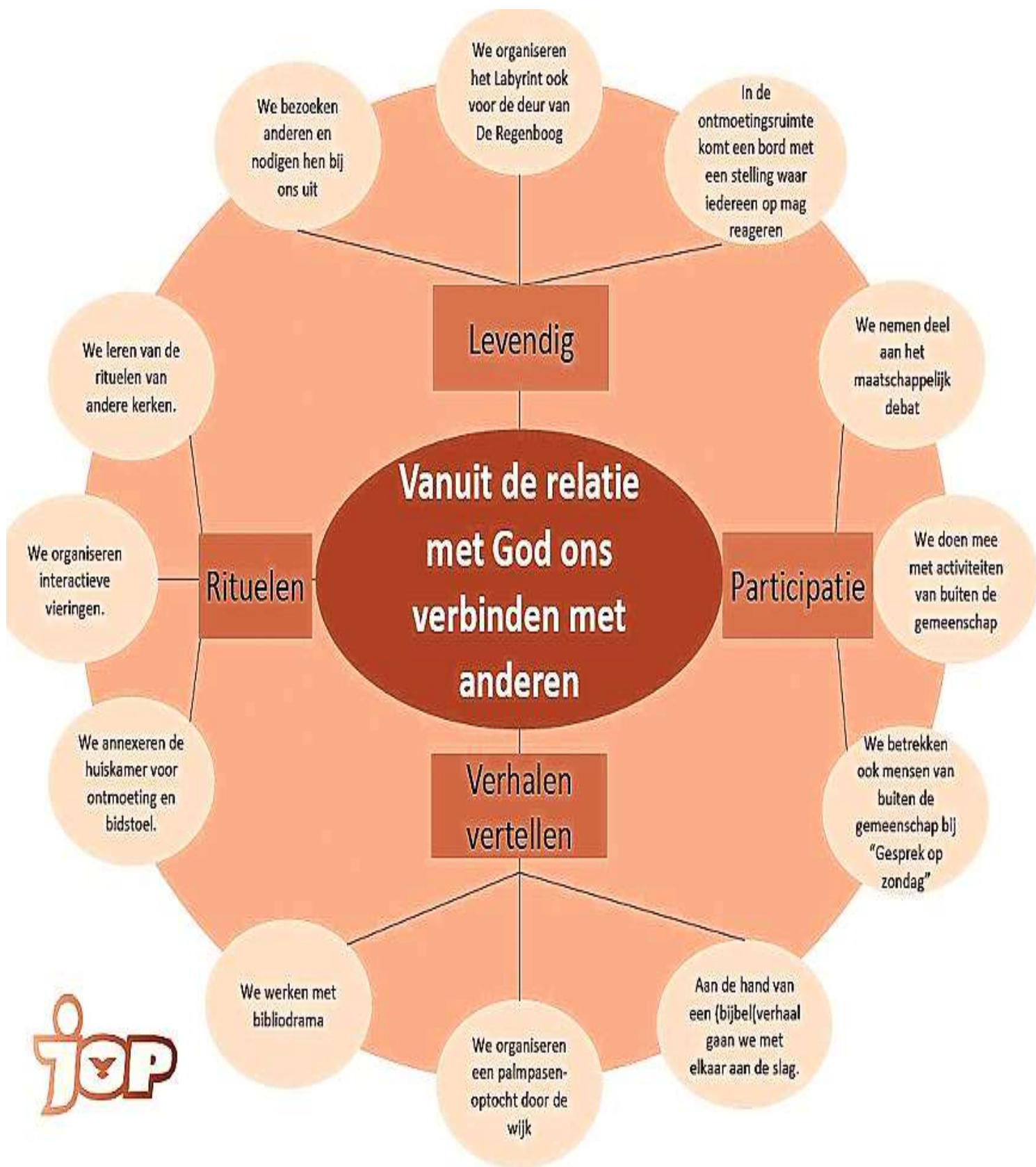
Datum viering	Bijzonderheden	Aantal bezoekers	Eerste collecte:	Tweede collecte:	
			voor geloofsgemeenschap	bestemmingen buiten de Regenboog	
			Euro	Euro	Bestemming
12 mei		60	86,05	84,90	RK Roepingenzondag
19 mei		115	165,45	137,35	PGL
26 mei	Kom aan Tafel	160	246,15	211,90	RK Vicariaat
30 mei	Hemelvaart	30	45,40	43,65	Diaconie / De Bakkerij
2 juni		65	112,75	96,60	PGL
9 juni	Pinksteren	150	246,90	189,40	RK Pinksteractie / Werk NL missionaris

Willy Menken
Penningmeester AKM

Verder na Noortje

Op zondag 19 mei hebben we in de viering feestelijk afscheid genomen van Noortje Luning. Zij is ons de afgelopen twee jaar voorgedaan in het 'Kijken met andere ogen' naar onze geloofsgemeenschap en de Merenwijk waarin wij leven. Als een verkenner Als een verkenner is zij op pad gegaan, heeft zij contacten gelegd in de wijk en De Regenboog een gezicht gegeven. Haar vertrek betekent niet dat het nu klaar is. In tegendeel, het begint pas. Zij heeft veel losgemaakt en laat ons veel inspirerende en uitdagende ideeën na die vragen om opgepakt te worden.

In samenhang met het project 'Kijken met andere ogen' zijn begin dit jaar vier bijeenkomsten geweest waarin is nagedacht over de essentie van ons geloof. In het Bulletin nr. 3 van dit jaar is hierover verslag gedaan. Het resultaat is neergelegd in de essentiecirkel, die hiernaast (opnieuw) afgedrukt is. Centraal staat daarin dat we ons vanuit de relatie met God willen verbinden met anderen. Vier velden worden benoemd waarin dat verbinden gerealiseerd kan worden: participatie, verhalen vertellen, rituelen en levendig. Voor elk veld worden in de buitenste cirkel drie praktische voorbeelden genoemd. Over de essentie van ons geloof valt veel te zeggen en de essentiecirkel is daarvoor een prima aanzet. Aan ons de uitdaging om de komende maanden met elkaar hierover in gesprek te gaan.

De opbrengst van 'Kijken met andere ogen' sluit mooi aan bij de essentiecirkel. Op het gebied van participatie zijn grote stappen gezet. De Regenboog is meer dan voorheen onderdeel geworden van het maatschappelijk netwerk in de Merenwijk. Ds. Mirjam Buitenwerf heeft de contacten van Noortje in de wijk overgenomen. De Regenboog heeft in juni voor de tweede maal samen met andere organisaties uit de wijk een intercultureel wijkfeest georganiseerd. Gesprekken zijn gaande om in het najaar samen met zorgverleners en het Netwerk Levensvragen bijeenkomsten te organiseren over - bij voorbeeld - waardig leven, het levenseinde en euthanasie. Met de zorgverleners in de wijk is afgesproken dat zij mensen met zingevingsvragen desgewenst kunnen doorverwijzen naar het pastorale meldpunt van De Regenboog. Als het gaat om verhalen vertellen dan hebben we daar inmiddels ervaring mee met 'Allerzielen buiten' en met 'Advent in De Kopermolen'. In de essentiecirkel staan nog twee leuke manieren om buiten de muren van De Regenboog verhalen te vertellen: een Palmvasenoptocht door de wijk en Labyrint-lopen voor de deur van De Regenboog. Wie pakt die uitdagingen op?

Je als geloofsgemeenschap presenteren buiten de muren van je kerkgebouw, stelt je bloot aan de ogen van anderen en die gaan vragen stellen: wie zijn jullie, waarom doen jullie dit, wat kunnen we van jullie verwachten? 'Kijken met andere ogen' werd zo ook een uitdaging om naar onszelf te kijken en ons af te vragen hoe wij op al die vragen van buiten antwoord geven. Het gesprek over de essentie van ons geloof is daar onderdeel van. Maar

ook het gesprek over hoe wij kerk zijn, hoe in onze werkgroepen en besturen de drie kanten van kerk zijn aan bod komen, de ontmoeting met God (mystiek), de gemeenschap met elkaar (koinonia) en de dienst aan elkaar (diakonia). Noortje heeft het gesprek hierover samengevat onder de uitdagende noemer 'van werkgroep naar kerkgroep'. Een ander gesprek gaat over de vraag hoe je vanuit het respect voor de eigenheid van mensen toch het goede wat wij in de christelijke traditie vinden, kunnen delen met de Merenwijkers. Kunnen we deze balans vinden in gastvrijheid? Wat betekent het dan om een gastvrije kerk te zijn?

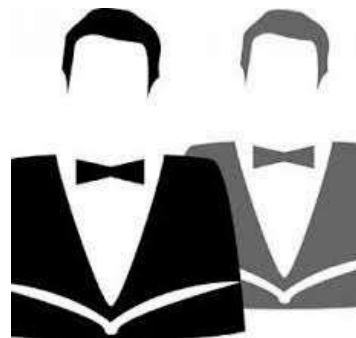
Tot slot nog één punt waaraan veel aandacht is besteed. Wil je als geloofsgemeenschap naar buiten treden, dan hoort daarbij een passende communicatie. Dat betekent dat De Regenboog aanwezig moet zijn op de communicatiekanalen, sociale media en websites, die in de Merenwijk worden gebruikt. Het vraagt ook om een passende presentatie en passend taalgebruik op de eigen website. Aanzetten daartoe zijn gegeven, maar dit onderwerp vraagt nog de nodige inspanningen. Dit zit er allemaal in de nalatenschap van Noortje. Duidelijk is dat het laatste woord over 'Kijken met andere ogen' nog lang niet is gezegd.

Peterhans van den Broek

Oproep Regenboogkoor

Het afgelopen half jaar hebben we weer diverse keren gezongen in o.a. de zondagse vieringen. Dit onder leiding van Hendrik Vonk en de muzikale begeleiding van Wilfred van de Wal. Meerdere keren is ons verteld dat wij mooi gezongen hebben. Dat is natuurlijk geweldig om te horen en is zeker een stimulans voor ons koor.

Maar... zoals u wellicht kunt zien, zijn de tenoren en bassen in de minderheid. We zijn daarom ook dringend op zoek naar heren die

tegenwoordigd zullen zijn!!

de tenoren en bassen komen versterken. In 2022 bestaat het koor 50 jaar -een gouden jubileum- en we hopen dat de mannenstemmen dan goed ver-

Houdt u van zingen, dan kunt u zich aanmelden bij Schelte Zeilstra of bij een van de andere koorleden. Als u een keer of meerdere keren mee wilt repeteren, bent u van harte welkom. Iedere woensdagavond repeteren we van 20.00 tot 22.00 uur in de kerkzaal van KC De Regenboog.

Met vriendelijke groet,
Schelte Zeilstra, e-mail: s-en-azeilstra@hetnet.nl

Afscheid Irene Swen

Zoals u in het vorige Bulletin al hebt kunnen lezen, maakt Irene Swen niet langer deel uit van de vaste groep organisten en pianisten. Op zondag 1 september zal aandacht aan haar afscheid worden besteed, tijdens de viering.

Vorming en Toerusting

In het vorige Bulletin schreef ik onder de titel 'leren en geloofsverdieping' een artikel over de plannen die we aan het maken zijn voor het komende seizoen. In de protestantse kerken wordt dit 'Vorming en Toerusting' genoemd. Om verdere verwarring te voorkomen willen wij, pastores, onder de titel 'Vorming en Toerusting' komende activiteiten onder de aandacht brengen.

Nu kunnen we ons voorstellen dat u, vlak voor de zomervakantie, met andere dingen bezig bent dan het aanbod dat de kerk u biedt. Daarom nu wat gegevens in het kort, maar houd de berichtgeving via de site, de weekagenda en het komende Bulletin in de gaten voor de precieze gegevens van de verschillende activiteiten.

Naast de vaste agendapunten als de Rozenkring, de poëziemiddagen en de filmavonden zullen de volgende activiteiten aangeboden worden:

Regenboogzondag

Op zondag 8 september starten we het nieuwe seizoen met de Regenboogzondag, waarin we vieren dat we al 48 jaar samen kerk zijn in de Merenwijk. In de viering vliegt een aantal kinderen over van de kindernevendienst naar

de jongerenviering, een bijzonder moment. Na de viering zullen er verschillende activiteiten zijn, o.a. een buitenprogramma voor de kinderen, en samen zullen we op een speelse manier spreken en denken over de toekomst van de Regenboog. Meer informatie hierover volgt. Heel graag tot ziens op 8 september!

Ds. Mirjam Buitenwerf
Marianne Hoogervorst - pastoraal werkster

Kliederkerk

Misschien heb je al wel eens van Kliederkerk gehoord. We komen met kinderen van 3 tot 10 jaar en (groot)ouders/begeleiders bij elkaar, en samen beleven we een Bijbelverhaal door te knutselen, spelletjes en proefjes te doen en naar het verhaal te luisteren. Kliederkerk is voor alle kinderen, dus neem gerust vriendjes, vriendinnetjes of je buurjongen –of –meisje mee!

Wanneer: zondag 6 oktober

Hoe laat: de tijd wordt nog nader bekend gemaakt.

Waar: in de Regenboog

Leiding: Ds. Mirjam Buitenwerf en Marianne Hoogervorst – pastoraal werkster

Meer informatie volgt.

Bijbelcursus: de bijbel, hoe leer ik die kennen

Een zestal bijeenkomsten om wat wegwijs te worden in de bijbel. De inhoud is vooral gericht op mensen die wat meer van de opbouw van dit levensboek willen leren kennen. Maar ook voor hen die nieuwsgierig zijn naar de betekenis van woorden en getallen in de bijbel. Afhankelijk van uw wensen zal deze cursus in de middag of avond gegeven worden.

Wanneer: dinsdag 1 – 8 – 15 – 29 oktober + 5 – 12 november

Hoe laat: 13.30 – 15.30 uur of 19.30 -21.30 uur

Waar: In één van de zalen van het gebouw de Regenboog

Leiding: Marianne Hoogervorst – pastoraal werkster

Kring liederen en muziek in de Advent- en Kersttijd

In de Adventtijd komen we op drie avonden bij elkaar om de rijkdom van liederen en muziek die horen bij Advent en Kerst te ontdekken. We gaan kijken welke (bijbel)teksten in dit soort liederen worden gebruikt en leven zo samen toe naar Kerst. Er zal veel ruimte zijn om daadwerkelijk naar muziek te luisteren of te zingen.

Wanneer: Dinsdag 3 – 10 – 17 december
Hoe laat: 20.00-22.00 uur

Waar: In één van de zalen van het gebouw de Regenboog

Leiding: Ds. Mirjam Buitenwerf

Filmavond

woensdag 4 september 2019, The Place, Italië 2017, regie: Paolo Genovese
Iedere dag zit in het lunchcafé "The place" een man met een groot boek voor zich. Hij ontvangt er mensen van jong tot oud. Zij vertellen hem hun diepste wensen: weer kunnen zien, een kind genezen, opnieuw in God kunnen geloven. Hij schrijft het op en belooft dat hun wensen in vervulling zullen gaan, mits zij bereid zijn tot een tegenprestatie. Dat valt vaak niet mee.

Welke prijs wil je betalen voor je verlangen? Waar ligt je grens? En wie is die mysterieuze man die wonderen waar kan maken? Een pracht film met een verrassend slot.

Aanvang 19.30. Kosten € 5,00. Leiding en info: Ronald da Costa, e-mail: r.e.dacosta@live.nl

Een hotel in de kerktuin

Een hotel in de kerktuin?? Jazeker, een bijenhotel!

Dat het slecht gaat met de bijen in Nederland hebben we de afgelopen tijd vaak kunnen lezen. Het project De Groene Cirkel Bijenlandschap wil de achteruitgang

terugdringen door meer voedsel en nestgelegenheid aan te bieden en door "het scheppen van een netwerk van bloemrijke tuinen, parken en bermen".

In de Merenwijk is een flink aantal buurttuinen, tuinen op gemeenteground, die door particulieren worden onderhouden. Een van die tuinen is onze eigen kerktuin, goede buur van het wijkpark. Daarom kregen ook wij een bijenhotel aangeboden en dat aanbod hebben we natuurlijk graag geaccepteerd. Binnenkort ziet u dus op de zonnigste plek in de tuin een zeshoekig kastje hangen. We hopen daarmee bij te dragen aan herstel van de bijenstand. In de bijbel wordt niet vaak over bijen gesproken en wanneer dat gebeurt niet in positieve zin. Maar... geen land vloeiende van melk en honing zonder bijen!

In de kerktuin bloeit op het moment dat ik dit schrijf de acanthus, een plant met grote stekelige bladeren en hoge bloemstengels. Let u vooral even op het blad: herkent u het? De bladvorm werd veel toegepast in de bouwkunde: als motief op de kapitelen van Griekse en Romeinse tempels en ook in later tijden als versiering gebruikt.

De kerktuin is een onderdeel van het gezicht van de Regenboog naar buiten maar vraagt wel om onderhoud. Het tuinteam is momenteel onderbezet vanwege ziekte dus: hulp gevraagd!! Het is de bedoeling dat donderdag 18 juli het tuinteam van 13.30 tot 15.00 uur weer aan de slag gaat. Kunt u meehelpen, al is het maar een uurtje, graag! Kennis van tuinieren is niet vereist.

Heleen Gombert

Multicultureel wijkfeest 2019

Wat waren we met velen!

Tussen de 250 en 300 mensen – een grove schatting – hebben het multiculturele wijkfeest dat op 15 juni werd georganiseerd, bezocht. De Regenboog was dit jaar gastheer van het evenement dat op touw was gezet door onze geloofsgemeenschap samen met organisaties met heel verschillende achtergrond: de Turkse Arbeidersvereniging HTIB, de Marokkaanse Powervaders, de vrouwen van de Surinaamse/Antilliaanse vereniging LOSA, de Stichting Irakese vrouwen Ashtar, de wijkvereniging, de Arabische vrouwenvereniging Narcis en de Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Midden Holland. Ontmoeten was het centrale thema: kennismaken met Merenwijkers die je anders misschien niet zo snel spreekt. En die kans

grepen velen. Veel mensen die de Regenboog nog nooit van binnen hadden gezien, kwamen een kijkje nemen.

Samen hebben we kunnen genieten van veelkleurige optredens, voedsel uit vele windstreken kunnen proeven, actief kunnen samenwerken in het Regenboog integratiespel. Zichtbaar zijn, 'naar buiten' gaan, beter herkenbaar zijn, meedoen en iets betekenen in de Merenwijk. Dat is een van de doelstellingen van de Regenboog. Dat we die doelstelling serieus nemen, werd zichtbaar tijdens dit feest. Want wat waren er veel bezoekers ook van Regenboog signatuur. En wat waren er veel Regenbogers bereid om een handje te helpen met de organisatie ervan! Hartelijk dank daarvoor, jullie hulp was onmisbaar!

Heleen Gombert

Happietaria 2019 groot succes!

HAPPIETARIA

Het Happietaria Management Team wil iedereen die op welke manier dan ook heeft bijgedragen aan het succes van Happietaria 2019, hartelijk bedanken. Met het restaurant is in februari maar liefst € 64.283,84,- opgehaald: een ongelooflijk bedrag! Dit geld zal gebruikt worden om lokale projecten te steunen in Zuidoost-Azië, die mensenhandel tegengaan. Het doel is vooral slachtoffers van mensenhandel kansen te bieden hun beschadigde leven op te pakken door middel van het aanbieden van een opleiding, een baan, psychische hulp, een opvangtehuis enzovoort. Sponsors, gasten en vrijwilligers willen we ontzettend bedanken voor alle hulp en voor de giften die gegeven zijn.

Vriendelijke groeten.

Het Happietaria Management Team

Stimuleringsproject

Wat fijn dat mijn vriendin die in Managua (de hoofdstad) woont, tijd heeft om met mij mee te gaan. Om de materialen te zoeken die op mijn boodschappenlijstje staan voor het kunnen beginnen met het stimuleringsproject van het gemeenschapshuis. U, als Regenboog gemeente maakt de aanschaf van deze stimuleringsmaterialen mogelijk door de opbrengst van de collecte in maart, toen ik bij u was.

Managua

Sanna heeft een auto. Managua is behoorlijk groot en heeft bovendien geen echt stadscentrum door een aardbeving die dat jaregeleden verwoestte en wat daarna nooit echt is opgebouwd. De stad is daardoor als een olievlek verspreid. Er bestaat openbaar vervoer, maar dat rijdt niet met Nederlandse stiptheid. Dus het mee kunnen rijden met iemand die een auto heeft, bespaart veel tijd. Maar Sanna weet bovendien de weg in de stad waar ze al jaren woont. Het laatste is nog handiger dan het eerste, in een land als Nicaragua, waar in geen stad of dorp straatnamen bestaan; en dus ook geen straatnaambordjes. Men werkt met adressen als: vanaf het benzinstation 3 blokken naar het noorden en twee naar het oosten; vanaf het militair ziekenhuis 1 blok naar het zuiden, 2 naar het westen.

Maar er bestaan nog leukere adressen: waar het hotel X was (want inmiddels bestaat het niet meer) 2 blokken naar het zuiden en 3 blokken naar het oosten...

Aanschaf

Het vinden van yogamatten, bobath ballen en massage materialen is niet makkelijk in Nicaragua. Als je geluk hebt, dan vind je hier en daar wat in sportwinkels of medische zaken. Als je geen geluk hebt, is het niet te

krijgen. En die kans is even groot. Van te voren had ik via via achterhaald waar mogelijke winkels waren, waar ik kon vinden wat ik zocht. Door dat lijstje lieten we ons leiden.

Aan het eind van de ochtend waren we langs 5 winkels geweest. In elke winkel hadden we zowaar iets kunnen vinden wat op ons lijstje stond! Wat voelde dat goed. Op de foto kunt u

zien wat het is geworden:
om handspieren te oefenen diverse balletjes,
houten massage voorwerpen die heerlijk
aanvoelen op de huid; twee matten voor
liggende oefeningen denkende aan Daniel en
Loyda; de vloerpuzzel met letters, die er
bovenop ligt, is gekocht denkende aan Maria
Helena, die motorische oefeningen nodig
heeft, visuele beperkingen heeft en dus gebaat
is bij inlegmateriaal. Rechts, nog niet
opgeblazen, een bobath bal. Om die op te
geblazen te krijgen moeten we langs een
zaakje waar ze autobanden repareren en dus
pompen hebben. Want in de bus met een
opgeblazen bobath bal naar Juigalpa reizen
was geen optie... Tenslotte het speelgoedje
met een spiegeltje en toetsen voor Daniel, die
zich heel moeilijk laat stimuleren. En het een
voortdurend uitproberen is, wat hem kan
boeien.

En verder

Voor komende week heb ik met Martha, de
fysiotherapeute van het ziekenhuis, die aan de
wieg stond van dit project, een afspraak om
onder haar begeleiding bepaalde
behandelingsplannetjes op te stellen.
We zijn blij dat we de huisgenoten nu meer te
bieden hebben en gaan ervan uit, dat het
bijdraagt aan hun welzijn en welbevinden.
Dank voor het steentje dat u daartoe hebt
bijgedragen! Alleen samen kunnen we een
verschil maken.

Astrid Delleman

Preek op Hemelvaartsdag

De preek van de viering op Hemelvaartsdag in
de Regenboog van Ds. S. Ten Heuw,
predikant te Castricum, was niet eenvoudig.
Enkele kerkgangers opperden na de viering

om de tekst af te drukken in het Bulletin, zodat
iedereen de overdenking nog eens na kan
lezen. De redactie vond dit een goed idee.

Preek naar aanleiding van Ezechiël 1:25-28 en
1 Johannes 2:1-6 uit de Naardense Bijbel voor
de viering van Hemelvaart op donderdag 30
mei 2019 om 10.00 uur in het Kerkelijk
Centrum De Regenboog te Leiden

Ds. Suzan ten Heuw, Leiden

Gemeente,

Hoe kent u 'de' werkelijkheid? Welke rol kan de
ervaring spelen voor het opdoen van
'godskennis'? Dit zijn twee vragen die de
auteur van het boek Ezechiël en de schrijver
van De eerste brief van Johannes je kunnen
stellen.

Als je wilt beoordelen of een gekozen methode
aansluit bij een kenobject, dan definieer je als
onderzoeker eerst de centrale begrippen die in
je vraagstelling meekomen. De methode moet
garanderen dat het tot bepaalde resultaten
leidt, zich kan identificeren met het gekende en
de onderzoeker wordt geacht kennis te
verwerven, of liever, nieuwe uitspraken te doen
over het onderwerp dat zij of hij bestudeert.
Voor het omschrijven van de begrippen
hanteer je criteria tot je op een punt komt
waarachter je niet verder terug kunt. Dan
vallen er besluiten vanuit een eerste persoons
perspectief.

Het benaderen van de werkelijkheid en het
reflecteren op de toegang tot de werkelijkheid
noemen we voor het gemak 'het algemene'.
Het vaststellen van bronnen en hun status met
betrekking tot God betitelen we als 'het
bijzondere'. In de theologie leert een student
met name theoretisch te reflecteren op de
wijze waarop mensen spreken over God door
die taal via rationale concepten te analyseren.
Die begrippenkaders zijn vaak afkomstig uit de
hulpwetenschappen. Als gelovige leer je 'God'
onder andere 'kennen' vanuit de ervaring.
Maar aan de ervaring zitten voor een theoloog
die analytisch denkt nogal wat haken en ogen:
de ervaring is veranderlijk, ze komt en gaat
wanneer ze wil, lijkt niet echt een vaststaande
structuur te hebben, is een eindeloze stroom
en dermate subjectief, dat je er moeilijk een
breed gedragen theologie op kunt bouwen.
Een analyticus kan geneigd zijn de ervaring als
grond te schuwen en een tikkeltje te
minachten. Hoe kan nog enige systematiek
worden aangebracht in de wereld van
ervaringen?

Vandaag de dag lijkt er een kentering te zijn in de waardering van de ervaring als bron van kennis van transcendentie. Een verklaring zou kunnen zijn dat onze tijd, die continu aan verandering onderhevig is, zich leent voor geloof op basis van ervaring. In een leefwereld die dynamisch en mobiel is, ontwikkelen mensen een besef van de werkelijkheid die ook zelf grotendeels een maakbaar construct is. Vaststaande concepten, grote verhalen, permanente structuren, systemen en grenzen voldoen in een dergelijke leefwereld en realiteitsopvatting niet. Van een mens die in een flexibele werkelijkheid leeft, wordt gevraagd dat zij of hij verschillende scenario's klaar heeft staan, snel kan switchen van de ene naar de andere denkstijl, concepten kan herijken en hervormen.

In zo'n flexibele wereld gaan mensen ook anders naar zichzelf kijken. Het zelfbeeld is minder omljnd en substantieel, introspectie dat wil zeggen, de blik naar binnen wordt belangrijker en er is aandacht voor intuïties en sensaties. Een meer vloeibare samenleving vraagt denk ik ook om vernieuwing van het denken over geloof. De ervaring zou ook voor de religie in de eenentwintigste eeuw weleens de vindplaats kunnen zijn voor de geestelijke toegang tot God. Ook in protestantse kring is er een herwaardering van ervaring als bron van geloof te zien.

Een 'evenement' als hemelvaart en het visionaire karakter van de teksten uit Ezechiël één vers vijftwintig tot achtentwintig en 1 Johannes twee vers een tot zes passen bij een geloofsbeleving die de ervaring, waaronder je het gemoed en de beleving kunt rekenen, voor vol aanziet. God is te zien als de inhoud van een menselijke ervaring die zich van andere ervaringen onderscheidt, doordat bij de godservaring de realiteit van de inhoud van deze ervaring alleen door de realiteit van de ervaring wordt gewaarborgd. Het tijdelijke en bijzondere karakter van die ervaring maakt het soms moeilijk erover te communiceren en er onderzoek naar te doen. In beschrijvingen van hemelvaarten staan de achtergeblevenen vaak nog wat beteuterd te kijken, praten na en gebruiken beelden als 'de beslagen ruit', 'een wazige spiegel', 'nevelen' of 'wolken' om uit te drukken dat ze een sterke ervaring van transcendentie hebben gehad, maar dat niet helder is wat de inhoud van die ervaring behelst.

In het alledaagse leven doen mensen voortdurend ervaringen met het transcendente op. De handelingen die een mens uitvoert en

de spreekwijzen waarvan een mens zich bedient, laten zien dat zij of hij zich daarmee bekent tot een bepaalde werkelijkheid. In de vragen die je stelt, de twijfels die je hebt, ontkenningen, erken je een zekere werkelijkheid. Je doet ze op basis van een beeld van de werkelijkheid. Je vertrekt zogezegd ergens vandaan, spreekt vanuit een 'plaats' die dat spreken mogelijk maakt. Naast de achtergrond waartegen je spreekt, is er de horizon in relatie waartoe je spreekt. Er is de grond, het waarvandaan, dat elke vorm van reflectie mogelijk maakt, en het waarnaartoe, dat iedere beweging tot doel heeft. Die 'grond' is een geheim, omdat het niet transparant is. Mensen zijn er op de wereld als op een gemaskerd bal: je kunt de ander vragen haar of zijn motieven te formuleren, maar de vraag is maar of je met die articulaties iemands drijfveren op het spoor bent. Er zitten zoveel kanten aan het gedrag van een mens die voor haar- of hemzelf vaak ondoorzichtig zijn.

Hemelvaart staat voor de onbegrijpelijke volheid van de werkelijkheid. Hemelvaart herbergt oorden van ervaringen met transcendentie die ook hier en nu te beleven zijn: in de helderheid van geestelijke kennis, in de ervaring van radicale twijfel, in de fundamentele impuls tot gewetensverplichting, in de angst, in vreugde en hoop, en in de ervaring van de dood. Al die 'ervaringsoorden' voeren terug op of oriënteren zich aan een grond die in de alledaagse ervaring voor mensen onzichtbaar is.

Je kunt die 'grond' – ik gebruik de metafoer 'grond', maar er zijn vast ook andere metaforen of begrippen voor te bedenken – als mens niet doorzien of 'bemachtigen'. De mens die zich dit waarnaartoe van deze ervaring al wordend voorstelt, drukt het bijvoorbeeld het stempel 'God' op of geeft het de term 'hoogste wezen' mee. Als God gerelateerd is aan de innerlijke structuren van de mens en in het bijzonder van de nog niet verwerkelijkte mens, die zich al wordend in de richting van God beweegt en 'de heerlijkheid ingaat', dan is God geen vaststaande entiteit.

Dat losse godsbeeld komt ook naar voren bij de auteurs van Ezechiël en 1 Johannes. Wat je je als lezer(es) van het boek Ezechiël mag realiseren, is dat het is nagelaten aan een gemeenschap van gelovigen, die dit werk niet als afgesloten en onveranderlijk beschouwden. Het karakter van de theofanie, met de klassieke onderdelen van wind, vuur en licht, leent zich voor aanvullingen. Wat de profeet in Ezechiël in zijn vergelijkingen doet, is niet 'het

onuitsprekelijke' of de empirische verschijningsvorm van een object of persoon beschrijven, hij wil een ervaring delen. Hiervoor maakt hij gebruik van het visioen als literaire vorm.

Net als in de priesterlijke traditie was 'heerlijkheid' erg belangrijk voor Ezechiël. Heerlijkheid duidt op een vorm van presentie, waarbij 'de Ene' tegenwoordig is op vreemde, in dit geval Babylonische, grond. Ezechiël deelt mee dat hij heeft ervaren dat God zonder tempel 'in het buitenland' met een mens meereist. Daarmee steekt hij de joden die in de diaspora leefden een hart onder de riem. God is niet gebonden aan een tempel, de institutionele religie of ingekaderde ideeën. Waar een mens zich bevindt, daar mag zij of hij ook haar of zijn God ervaren. Met die uitspraak van Ezechiël is veel duidelijk gemaakt, dingen zijn nu helder, opgelost. Heen en weer geslingerd tussen verschillende werelden met verschillende 'wetten', kreeg de in de verstrooiing levende jood nu bevestiging, het zelfvertrouwen dat zij of hij zo nodig had.

Ook de oude mysticus die wij kennen als Johannes schrijft in het kader van pastorale zorg. De geadresseerden van zijn brief leefden verspreid, enkelen zijn verhuisd en met die verhuizing komen zij in aanraking met hele andere denkwerelden. Wellicht kent u de ervaring dat met veel reizen en het opdoen van buitenlandervaring de kennismaking met andere culturen ertoe kan leiden dat je eigen culturele concepten ter discussie komen te staan en gerelativeerd worden. Dat deden de nieuwkomers die waren opgegroeid in de Johanneïsche gemeente ook. Ze ontkenden de historische en fysieke realiteit van geestelijke ervaringen, zagen geen verband tussen X en Y, stelden kritische vragen over beweringen die niet congrueerden met praktijken en waarmee de geloofwaardigheid in het geding was.

De auteur nu gaat de eenheid bewaren door onderricht te geven in de nuances van het geestelijke leven. Via 'de wijsheid' en het oefenen van onderscheidingsvermogen hoopt hij te voorkomen dat zij schade aan de ziel oplopen. Het is een brief waarin hij fundamenteel stelling gaat nemen voor de ervaring als bron van geloof en 'middel' voor de manifestatie van God. Deze Johannes gaat geen bijdrage leveren aan bestaande theorievorming, hoeft z'n uitspraken niet wetenschappelijk te verantwoorden en laat z'n

overtuiging ook niet door een commissie toetsen. Hij heeft zich wel drie basale vragen gesteld, voordat hij z'n briefje liet circuleren, namelijk: wat is geloof? In welke menselijke mentale capaciteiten vindt geloof z'n oorsprong? En, hoe ontstaat geloof? Een actuele identiteitscrisis en het denken over geloof in het leven van veel van zijn pastoranten had ertoe geleid dat hij zich opnieuw ging bezinnen op de menselijke godsdienst en ging de ervaring als een bijzonder vermogen tot godskennis zien.

Voor Johannes kan een mens 'God', of liever, 'de eigen waarheid', bereiken door innerlijke activiteit, die wordt gevoed door een geestelijk leven. Een mens vormt zich allerlei gedachten, maakt keuzes, doet ervaringen op en beleeft geloof in dagelijkse situaties. In die bestaanswijzen kan God inwoning maken in de gelovige, die op haar of zijn beurt iets van het goddelijke leven naspeelt. Een vraag die bij Johannes' pastoranten speelt is: representeert het uiterlijke het innerlijke? Grote aandacht besteedt hij dan ook aan de geestelijke verwerving van het goddelijke leven door aandacht voor de innerlijke dimensie van het leven en de uiterlijke daden die mensen verrichten. Hij 'bestudeert' de vormen van dynamiek tussen beide en gelooft dat God de verzamelnaam is voor de verbondenheid met elkaar. Die gemeenschap zou wat hem betreft ook op afstand de werkelijkheid van God mogen spiegelen, door het goddelijke leven, moderner vertaald 'het nieuwe denken' als uitgangspunt voor het eigen handelen te nemen. Dat vraagt wat hem betreft wel van een mens dat zij of hij uit geest geboren wordt, een metamorfose naar een andere bestaansvorm ondergaat, die je persoonlijkheid verandert.

Wie als moderne gelovige op zoek is naar een standaard voor de aanwezigheid en het genereren van nieuw leven, kan zich richten op een innerlijk principe, waardoor je iets kunt realiseren dat leidt tot 'godskennis'. God laat zich dan (be)schrijven in je binnenste. Voor die methode is nodig in te stemmen met de ervaring en toestaan dat die ervaring allereerst een weg is met jezelf, om vervolgens te ontdekken dat je wandelt met God de heerlijkheid in, de ultieme vrijheid tegemoet.

Amen

Bron: <http://www.suzantenheuw.nl>

Vies

Als ik op zondagochtend rond negenen arriveer en mijn auto parkeer, valt mij al vele jaren op dat het gewoon een puinzooi is op straat. Ik zie allerlei zwerfvuil, vanaf de supermarkt tot aan de voordeur van de Regenboog. Echter, het is niet alleen buiten niet erg schoon, ook binnen de Regenboog is het soms een vieze boel. Waarschijnlijk zal iedereen die zich binnen de Regenboog met de schoonmaak bemoeit, inclusief onze beheerder Ronald, zich nu afvragen waar ik het over heb. Nou, die plek is ons orgel. Ons orgel heeft geen dak, dus sinds 2005 dwarrelt al het stof naar binnen en heeft zich een aardig laagje gevormd. En uiteraard kan en mag geen enkele schoonmaker daar iets aan doen.

Maar het gaat niet over de binnenkant, maar over iets dat een belangrijk onderdeel is van het orgel en iedereen kan zien. Zoals u weet gebruiken organisten ook de voeten om het pedaal te bespelen. En datzelfde pedaal is thans onderwerp van deze column. Althans, hetgeen zich aan en onder het pedaal bevindt. Tijdens de dienst overdenkt de dienstdoende organist alle taken die tijdens de viering uitgevoerd moeten worden en / of concentreert men zich op hetgeen gespeeld moet worden. In mijn geval kijk ik dan naar beneden, en dan is de titel van deze column van toepassing.

Geholpen door de zwaartekracht komt er het nodige onder de toetsen van het pedaal terecht, niet zijnde stof. Ik neem u even mee. Zo komen we allerlei kleine papiertjes tegen. Dat kan een briefje met de liturgie zijn, maar meestal zijn het snippers. Als je al jaren uit muziekboeken speelt en steeds omslaat, worden die boeken daar niet beter van. Zo kunnen er scheurtjes in het papier ontstaan, en op een gegeven moment scheurt er definitief iets af en dwarrelt dat naar beneden. Op dat moment word ik geacht gewoon door te

spelen, dus ik kan dat niet verhinderen. In de categorie papier vallen ook snippers van mijn rollen King pepermunt... en over 'munt' gesproken, die heb ik ook aangetroffen (vijf eurocent).

Ook wordt door organisten klaarblijkelijk gebruik gemaakt van diverse paperclips voor het bijhouden van partituur (ik niet, alleen om spoedreparaties te verrichten), en die willen ook wel eens naar beneden vallen. Pennen en potloden zijn daartoe ook erg geschikt. Zelfs tijdens de viering zie je een bepaald nootje dat je nog wel eens wilt vergeten, dus gauw nog even een aantekening maken. Maar in de haast gaat het dan mis. De pedaaltoetsen zijn namelijk zo op maat gemaakt dat ze rekening houden met vallende pennen en potloden.

Maar dan eigenlijk het meest onfrisse. Ik heb even nagedacht over de voorzichtige formulering, maar dat is lastig. Laat ik het zo zeggen, onder het pedaal ligt een complete DNA-database van alle personen die sinds 2005 op ons orgel hebben gespeeld. Zo zijn onze vingers en ons hoofd inclusief reukorgaan in staat om bepaalde stoffen af te scheiden, door passieve of actieve handelingen van de bespeler. En ja, dat valt dus ook tussen de toetsen.

Tot slot, ook spinnen vermaken zich kennelijk nogal onder ons pedaal, ik zie een gestage toename van spinraggen.

Toch gek dat als ik dit nu zo overdenk, dat ik met mijn sokken op dat pedaal durf te spelen. Maar ja, ik speel ook op klavieren die door deze en genen worden aangeraakt. Om die nu nauwkeurig eerst schoon te maken voordat je gaat spelen komt geen moment in mij op. Bij de aanblik van die toetsen gaat mijn muzikale hart automatisch sneller kloppen en het enige waar je aan denkt is om zo gauw mogelijk te gaan zitten spelen.

MAAR, als u nu denkt een uitje naar ons orgel te moeten plannen om hetgeen ik hier heb beschreven te gaan aanschouwen, dan heeft u pech. Want net op het moment dat deze column af was had ik dienst en constateerde ik dat Ronald zeer zijn best had gedaan om een en ander grondig schoon te maken... deze column komt dus eigenlijk niet voor publicatie in aanmerking. Maar ondanks dat, Ronald bedankt voor deze actie! En u allen een schone vakantie toegewenst!

Frank Ressler

Vieringen van de Oecumenische Geloofsgemeenschap in De Regenboog

Datum	Bijzonderheden	Voorgangers	Inzameling 2^e mandje
07-07	M.m.v. Regenboogkoor	Ds. R. van Waarde, studentenpastor	Kerk in Actie, Binnenlands diaconaat
14-07		Leden geloofsgemeenschap	PGL
21-07		Pw. M. Hoogervorst	PGL
25-07	19.00 u Eucharistie	Pst. T. Visser	
28-07		Ds. B. Schelhaas	RK Vicariaat
04-08		Mw. B. Heckel, MA	PGL
11-08		Pw. C. Hofschreuder	Kerk in Actie Werelddiaconaat
18-08		Leden geloofsgemeenschap	PGL
22-08	19.00 u Eucharistie	Pst. T. Visser	
25-08	Viering van de Maaltijd	Ds. M. Buitenwerf	RK Verkeersmiddelenactie / MIVA
01-09		Ds. P. Warmenhoven	PGL
08-09	Regenboogzondag, m.m.v. Regenboogkoor	Ds. M. Buitenwerf, Pw. M. Hoogervorst	PKN Landelijk Jeugdwerk
15-09	Vredeszondag	Pw. T. Snepvangers	AKM Jeugdwerk in de Regenboog
22-09		Ds. M. Buitenwerf	Diaconie / De Bakkerij
29-09	Viering van de Maaltijd	Ds. K. Zwart	Kerk in Actie, Kerk en Israël

Alle zondagse vieringen beginnen om **10.00 uur**.
Voor de allerkleinsten is er crèche.
Voor kinderen van 4-12 jaar is er kindernevendienst.

Wij willen doopouders vragen vroegtijdig contact op te nemen met de voorganger
in verband met een (gezamenlijk) voorbereidingsgesprek.

Neem contact op met Gerben Wessels (tel. 5899680) voor informatie over de
jongerenvieringen.